

Na podlagi tretjega odstavka 7. člena Zakona o dostopnosti proizvodov in storitev za invalide (Uradni list RS, št 14/23) izdaja minister za gospodarstvo, turizem in šport

PRAVILNIK
o dostopnosti proizvodov za invalide, označevanju in postopku ugotavljanja skladnosti

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina in področje uporabe)

Ta pravilnik v skladu z Oddelkom I in II Priloge I ter Prilogo IV Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L št. 151, z dne 7. 6. 2019, str. 70; v nadaljnjem besedilu: direktiva) in 7. členom Zakona o dostopnosti proizvodov in storitev za invalide (Uradni list RS, št 14/23, v nadaljnjem besedilu: zakon) določa podrobnejše zahteve glede dostopnosti proizvodov za invalide, označevanje in postopek ugotavljanja skladnosti.

2. člen
(pomen izrazov)

Izrazi v tem pravilniku imajo isti pomen kot v 5. členu zakona.

3. člen
(splošne zahteve glede dostopnosti proizvodov)

Proizvodi iz prvega odstavka 3. člena zakona morajo biti načrtovani, proizvedeni in označeni tako, da se zagotovi optimalna predvidljiva uporaba za invalide, priložijo pa se jim dostopne informacije o delovanju in elementih dostopnosti, po možnosti v ali na proizvodu.

4. člen
(zahteve glede zagotavljanja informacij)

(1) Informacije o uporabi proizvoda iz prvega odstavka 3. člena zakona, zagotovljene na samem proizvodu (označevanje, navodila za uporabo in opozorila), morajo biti:

1. na voljo prek več kot enega zaznavnega kanala;
2. predstavljene na razumljiv način;
3. uporabnikom predstavljene na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
4. predstavljene s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;

(2) Navodila za uporabo proizvoda iz prvega odstavka 3. člena zakona, kadar niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo prek uporabe proizvoda ali z drugimi sredstvi, kot je spletišče, vključno s funkcijami dostopnosti proizvoda, njihovo aktivacijo in interoperabilnostjo s podpornimi rešitvami, morajo biti dostopna javnosti, ko se da proizvod na trg, in zanje velja naslednje:

1. na voljo so prek več kot enega zaznavnega kanala;
2. predstavljena so na razumljiv način;
3. uporabnikom so predstavljena na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
4. predstavljena so s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;
5. kar zadeva njihovo vsebino, so na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo alternativne podpirne formate, ki se lahko prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala;
6. opremljena so z alternativnim prikazom morebitne nebesedilne vsebine;

7. vsebujejo opis uporabniškega vmesnika proizvoda (upravljanje, nadzor in povratne informacije, vhodni in izhodni parametri), ki je zagotovljen v skladu s točko 2; v opisu se za vsako točko iz točke 2 navede, ali proizvod vsebuje navedene značilnosti;
8. vsebujejo opis funkcionalnosti proizvoda, ki se zagotovi s funkcijami, prilagojenimi potrebam invalidov v skladu s točko 2; v opisu se za vsako točko iz točke 2 navede, ali proizvod vsebuje navedene značilnosti;
9. vsebujejo opis programskega in strojnega vmesnika proizvoda s podpornimi pripomočki; opis vključuje seznam takih podpornih pripomočkov, ki so bili testirani skupaj s proizvodom.

(3) Poleg zahtev iz prvega in drugega odstavka tega člena morajo biti embalaža in navodila za uporabo proizvodov iz prvega odstavka 3. člena zakona dostopni, da se zagotovi optimalna predvidljiva uporaba za invalide. To pomeni naslednje:

1. zagotovi se dostopnost embalaže proizvoda in priloženih informacij (npr. o odpiranju, zapiranju, uporabi, odstranjevanju), vključno z informacijami, kadar so na voljo, o značilnostih proizvoda glede dostopnosti; in, kadar je to mogoče, se te dostopne informacije navedejo na embalaži;
2. navodila za namestitve, vzdrževanje, shranjevanje in odstranjevanje proizvoda, ki niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo z drugimi sredstvi, na primer na spletišču, so dostopna javnosti, ko se da proizvod na trg, in izpolnjujejo naslednje zahteve:
 - a) na voljo so prek več kot enega zaznavnega kanala;
 - b) predstavljena so na razumljiv način;
 - c) uporabnikom so predstavljena na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
 - d) predstavljena so s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in z zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;
 - e) njihova vsebina je na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo razvoj alternativnih podpornih formatov, ki se lahko prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala, ter
 - f) navodila, ki vsebujejo nebesedilne elemente, so opremljena z alternativnim prikazom te vsebine.

(4) Zahteve iz tretjega odstavka se ne uporabljajo za samopostrežne terminale iz 2. točke prvega odstavka 3. člena zakona.

5. člen

(uporabniški vmesnik in oblikovanje funkcionalnosti)

Proizvod iz prvega odstavka 3. člena zakona, vključno z uporabniškim vmesnikom, mora vsebovati značilnosti, elemente in funkcije, ki invalidom omogočajo dostop do proizvoda ter njegovo zaznavanje, upravljanje, razumevanje in nadzor, pri čemer se zagotovi, da:

1. kadar je proizvod namenjen komunikaciji, vključno z medosebno komunikacijo, upravljanju, informiranju, nadzoru in orientaciji, to zagotavlja prek več kot enega zaznavnega kanala; to vključuje alternativne možnosti za vidne, slušne, govorne in tipne elemente;
2. kadar proizvod uporablja govor, omogoča alternativne možnosti za govor in glasovni vnos za komunikacijo, upravljanje, nadzor in orientacijo;
3. kadar proizvod uporablja vizualne elemente, omogoča nastavljalnost povečave, osvetlitve in kontrasta za komunikacijo, informiranje in upravljanje, pa tudi interoperabilnost s programi in podpornimi pripomočki za navigacijo po vmesniku;
4. kadar proizvod uporablja barve za to, da sporoči informacije, nakaže, kaj je treba storiti, zahteva odgovor ali identificira elemente, omogoča alternativno možnost za barve;
5. kadar proizvod uporablja zvočne signale za to, da sporoči informacije, nakaže, kaj je treba storiti, zahteva odgovor ali identificira elemente, omogoča alternativno možnost za zvočne signale;
6. kadar proizvod uporablja vizualne elemente, omogoča prožne načine za izboljšanje vidne jasnosti;
7. kadar proizvod uporablja zvočne elemente, uporabniku omogoča prilagoditev glasnosti in hitrosti ter zagotavlja razširjene zvočne možnosti, vključno z možnostjo za zmanjšanje motečih zvočnih signalov, ki jih oddajajo okoliški proizvodi, in zvočno jasnost;
8. kadar je proizvod treba upravljati in nadzirati ročno, zagotavlja sekvenčen nadzor in alternativne možnosti za fine motorične gibe, ne da bi bil pri tem potreben sočasen nadzor za manipulacijo, ter uporablja dele, zaznavne na otip;

9. proizvod ne uporablja načinov upravljanja, za katere sta potrebna precejšnja sposobnost fizičnega dosega in velika moč;
10. proizvod ne povzroča napadov fotoobčutljive epilepsije;
11. proizvod varuje zasebnost uporabnika, kadar ta uporablja elemente dostopnosti;
12. proizvod omogoča alternativno možnost za biometrično identifikacijo in nadzor;
13. proizvod zagotavlja skladno funkcionalnost ter zadosten in prilagodljiv čas za interakcijo;
14. proizvod zagotavlja programsko in strojno opremo za povezovanje s podpornimi tehnologijami;
15. proizvod izpolnjuje naslednje sektorske zahteve:

a) samopostrežni terminali:

- zagotavljajo tehnologijo za pretvorbo besedila v govor,
- omogočajo uporabo osebnih slušalk,
- kadar se je treba odzvati v določenem času, uporabnika opozorijo prek več kot enega zaznavnega kanala,
- omogočajo podaljšanje danega časa,
- kadar so na voljo tipke in gumbi, imajo ustrezen kontrast ter zagotavljajo, da je tipke in gumbe mogoče zaznati z otipom,
- ne zahtevajo, da mora uporabnik, ki potrebuje element dostopnosti, tega aktivirati, preden ga lahko vključi,
- kadar proizvod uporablja zvočne ali slišne signale, je združljiv s podpornimi pripomočki in tehnologijami, ki so na voljo na ravni Unije, vključno s tehnologijami za omogočanje sluha, kot so slušni aparati, telefonske tuljave, polževi vsadki in podporne slušne naprave;

b) e-bralniki zagotavljajo tehnologijo za pretvorbo besedila v govor;

c) potrošniška terminalna oprema z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev:

- kadar imajo takšni proizvodi poleg glasovne tudi besedilno zmogljivost, zagotavlja obdelavo besedila v realnem času in podpira visokokakovostni zvok,
- kadar poleg besedila in zvoka ali v kombinaciji z besedilom in zvokom omogoča tudi video, zagotavlja izvajanje storitev celotnega pogovora, vključno s sinhroniziranim glasom, besedilom v realnem času in videom z ločljivostjo, ki omogoča komunikacijo z znakovnim jezikom,
- zagotavlja učinkovito brezžično povezavo s tehnologijami za omogočanje sluha,
- preprečuje motnje s podpornimi pripomočki;

d) potrošniška terminalna oprema z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, invalidom daje na voljo komponente za dostopnost, ki jih zagotavlja ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev za uporabniški dostop, izbor, nadzor, personalizacijo in prenos podatkov na podporne pripomočke.

6. člen

(podporne storitve)

Podporne storitve (službe za pomoč uporabnikom, klicni centri, tehnična podpora, storitve prenosa in storitve usposabljanja), kadar so na voljo, zagotavljajo informacije o dostopnosti proizvoda iz prvega odstavka 3. člena zakona in njegovi združljivosti s podpornimi tehnologijami, in sicer prek dostopnih načinov komunikacije.

7. člen

(postopek ugotavljanja skladnosti)

Proizvajalci izvedejo postopek ugotavljanja skladnosti in pripravijo tehnično dokumentacijo v skladu s Prilogo IV direktive.

Proizvajalci lahko za izvedbo postopka ugotavljanja skladnosti iz prejšnjega odstavka pooblastijo tretjo osebo.

8. člen

(nadzor)

predlog v.4

Nadzor nad izvajanjem tega pravilnika se opravlja v skladu z 26. do 29. členom zakona.

9. člen
(začetek veljavnosti in uporaba)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 28. junija 2025.

Matjaž Han
minister za gospodarstvo, turizem in šport

Številka: 007-118/2023
Ljubljana, dne
EVA 2023-2180-0021

OBRAZLOŽITEV

Predlog pravilnika o dostopnosti proizvodov za invalide, označevanju in postopku ugotavljanja skladnosti (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) na podlagi 7. člena Zakona o dostopnosti proizvodov in storitev za invalide (Uradni list RS, št. 14/2023; v nadaljnjem besedilu: ZDPSI) in v skladu s Prilogo I in Prilogo IV Direktive (EU) 2019/882 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve določa podrobnejše zahteve glede dostopnosti proizvodov iz prvega odstavka 3. člena ZDPSI, označevanje in postopek ugotavljanja skladnosti.

Pravilnik zajema naslednje proizvode:

potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo in operacijske sisteme teh sistemov strojne opreme; samopostrežne terminale, in sicer: plačilne terminale, samopostrežne terminale, namenjene zagotavljanju storitev:

- bankomate,
- prodajne avtomate za vozovnice,
- avtomate za prijavo,
- interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij, razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov ali ladij; potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve; potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev in e-bralnike.

V skladu s Prilogo IV Direktive (EU) 2019/882 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve pravilnik določa postopek ugotavljanja skladnosti, to je notranji nadzor proizvodnje (modul A), ki zajema zasnovo proizvoda in proizvodnjo. Proizvajalec sam zagotovi skladnost proizvodov z zahtevami zakonodaje, za izvedbo postopka pa lahko pooblasti tretjo stran (usposobljen laboratorij). Poleg tega pravilnik v skladu s prilogo IV navedene direktive določa vsebino tehnične dokumentacije, ki jo mora pripraviti proizvajalec.

Pravilnik bo začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se bo začel 28. junija 2025. To je datum uveljavitve Direktive (EU) 2019/882.